

Handläggare:

Karin Söderling

Tfn: 08 508 30121

TillKyrkogårdsnämnden
2014-02-04**Kyrkogårdsnämnden****Verksamhetsberättelse 2013****Förslag till beslut**

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av verksamhetsberättelsen för 2013 och överlämnar den till kommunstyrelsen
2. Kyrkogårdsnämnden begär ombudgetering med 4,4 mnkr avseende ej genomförda takrenoveringar vid Råcksta krematorium.
3. Kyrkogårdsnämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 11,4 mnkr
4. Paragrafen begärs omedelbart justerad.

Mats Larsson, förvaltningschef

Sammanfattning

Kyrkogårdsnämnden redovisar i verksamhetsberättelse för 2013 att uppsatta mål och åtaganden i huvudsak har uppnåtts och genomförts under året. Det ekonomiska resultatet är 5,9 mnkr.

Bakgrund

Nämnder och bolag ska återkommande under året och i tertialrapporter och årsberättelse följa upp verksamheternas mål och ekonomiska resultat. Detta för att kommunstyrelsen ska ges en samlad bild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Befarade avvikelser mot mål och budget ska särskilt kommenteras. Rapporteringen sker i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS).

KyrkogårdsnämndenBox 9
121 25 Stockholm-Globenkarin.soderling@stockholm.se
stockholm.se**Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2014-01-28.

Sammanfattande analys

Under verksamhetsåret 2013 har i huvudsak uppsatta mål, åtaganden och aktiviteter uppnåtts. Nämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på 5,9 mnkr. Överskottet beror på att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat på grund av förseningar inom investeringsprojekten. Vidare har takrenovering vid Råcksta krematorium ej kunnat genomföras vilket budgeterats till 4,4 mnkr. Anledningen är att tillstånd från Länsstyrelsen beviljades så sent på året att renoveringen inte kommit igång. Nämnden begär därför ombudgetering till år 2014 av motsvarande belopp för att kunna genomföra takrenoveringen. Nämnden begär också en ombudgetering med 11,4 mnkr avseende investeringar på grund av förseningar inom investeringsprojekten.

Akuta dräneringsåtgärder har under våren genomförts vid Råcksta begravningsplats. Skogskyrkogårdens mur har också akut åtgärdats på två olika platser och lagts om. Större underhåll har skett på Skogskrematoriet för att hålla verksamheten igång i avvaktan på att det Nya krematoriet skall färdigställas. Underhållsinsatser som i huvudsak varit oplanerade och obudgeterade.

Vid det Nya krematoriet på Skogskyrkogården har teknisk intrimning av anläggningen genomförts under hösten. Anläggningen beräknas tas i drift under första kvartalet 2014. Nya krematoriet belönades med Sveriges främsta arkitekturpris 2013, Kasper Sahlinpriset.

Bromma kyrkogård håller på att byggas ut men kvalitetsbrister i anläggningen måste åtgärdas innan de nya delarna med nya kist- och urngravskvarter, askgravplatser och askgravlund kan tas i bruk.

En ny bisättningslokal/kylhus har färdigställts vid Norra Begravningsplatsen och tas i bruk i februari månad. Det centrala läget gör att behovet av transporter av avlidna minskar.

Planering för en ny begravningsplats på Järvafältet har fortsatt utifrån nya förutsättningar inför framtagandet av en ny detaljplan för området.

Säkerhetsarbetet har haft högsta prioritet. I och med att det nya kylhuset på Norra begravningsplatsen står klart kan kylutrymmena vid Norra kapellet stängas. Därmed kommer alla lokaler med kistförvaring ha digitaliserade system för förvaring av kistor. Nya inpasseringssystem har dessutom installerats i nämndens lokaler för att öka säkerheten.

För att bekämpa trädjukdomar har träd vaccinerats och i vissa fall fällts. Nyplanteringar har genomförts för att förnygra trädbestånden. Trädvårdsinsatser har även varit omfattande vid innerstadskyrkogårdarna som förvaltas av Svenska Kyrkan på uppdrag av nämnden. Under året har det genomförts upprustning och handikappanpassningar av besökstoletter på Norra begravningsplatsen och på Skogskyrkogården. Vid Galärvarvskyrkogården och Klara kyrkogård har grusgångar lagts om och renoverats. Ett nytt barngravskvarter har tagits i bruk på Norra Begravningsplatsen. Antalet askgravplatser har byggts ut vid Skogskyrkogården.

Antalet begravningsceremonier i nämndens olika kapell har minskat jämfört med tidigare år. Detsamma gäller antalet kremationer vid nämndens två krematorier. Antalet gravsättningar på nämndens begravningsplatser har ökat beroende på fler gravsättningar i minneslund. Däremot minskade antalet jordbegravningar/kistbegravningar. Antal skötseluppdrag är i stort sett oförändrat, drygt 74 500 uppdrag.

Begravningsplatserna var som vanligt välbesökta under allhelgonahelgen. Även FN-dagen

den 24 oktober på Skogskyrkogården, då världsarvet uppmärksammades, lockade många besökare.

En ny förvaltningsplan för världsarvet Skogskyrkogården har tagits fram och ska beslutas och implementeras. En uppföljningsrapport för tillståndet hos världsarvet har lämnats över till Riksantikvarieämbetet för vidarebefordran till UNESCO.

Förvaltningens huvudkontor lämnade under hösten de administrativa lokalerna vid Globenområdet och flyttade till Hallvägen 14 inne i Slakthusområdet.

Verksamheten har finansierats med en begravningsavgift på 6,5 öre och med intäkter från skötselavtal. Under året har regeringens utredare lagt förslag om att de kommunala huvudmännen Stockholm och Tranås från och med år 2016 och med tillämpning från år 2017 ska ingå i systemet med en enhetlig begravningsavgift för hela riket. Den skulle i så fall uppgå till 22 öre. Riksdagen har inte fattat beslut i frågan.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

● Uppfylls helt

Kommentar

Målet har uppnåtts. Samarbetet med begravningsbyråbranschen fortsätter i BESK-gruppen och i Transportgruppen och ett resultat av denna dialog är det nya kylhuset vid Norra begravningsplatsen. Kylhuset ska bland annat bidra till att minska transportbehovet i norra Stockholm.

Nämnden har erbjudit 117 platser för sommararbetande ungdomar, 7 platser till personer från Jobbtorg samt 6 platser till personer som på annat sätt står utanför arbetsmarknaden.

Begravningsplatserna har hög skötselnivå och anpassningar har genomförts för att göra dem ännu mer trygga, tillgängliga och attraktiva, bland annat genom upprustning av besökstoletter, ny skyltning och förbättrade lås- och skalskydd. Målning av trappnosar, upprustning av servicestationer, förtätning av sittplatser är exempel på tillgänglighetsåtgärder som också genomförts under året. Alla tillgänglighetsåtgärder har genomförts i aktiv samverkan med nämndens funktionshindersråd.

Inventeringsinsatser av bland annat gravvårdar och inventarier har slutförts under året. Renovering och upprustning av murar har genomförts vid Skogskyrkogården.

En ny förvaltningsplan för världsarvet har tagits fram och ska implementeras. Nämnden har bidragit till besöksnäringen i Stockholms stad genom framför allt visningar av Världsarvet Skogskyrkogården men även visningar av Norra begravningsplatsen. Satsningar på besöksverksamheten har också skett vid Allhelgonahelgen och FN-dagen den 24 oktober.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

 Uppfylls helt

Kommentar

Det täta samarbetet har fortsatt med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer och entreprenörer inom stenindustrin. Samrådsgruppen BESK träffades tre gånger under året och Transportgruppen har träffats sex gånger.

Erfarenheter från tidigare upphandlingar, bland annat driftentreprenaden vid Brännkyrka kyrkogård som sades upp såväl år 2010 som år 2012 på grund av för dålig kvalitet på skötseln resulterade i att förvaltningen gjorde en översyn av hur upphandlingar av nämndens verksamhet i framtiden ska paketeras. Syftet var att skötselkvaliteten ska kunna bibehållas. Denna översyn låg till grund för nämndens aktivitetsplan i Verksamhetsprogram 2013.

Under 2013 inleddes en ny entreprenad för driften av södra delen av Skogskyrkogården. Sköselentreprenaden för Strandkyrkogården handlades upp med driftsstart 1 april 2014. Kontraktet för skötseln av Galärvarvskyrkogården förlängdes med ytterligare ett år. Därutöver har upphandlingar skett avseende skötsel av grusgångar vid Brännkyrka kyrkogård samt klippning av häckar vid Sandsborgskyrkogården. Anbudet för häckklippning skulle innebära en fördyring varför förvaltningen valde att behålla denna del i egen regi.

Avtalen med Judiska församlingen i Stockholm som driver enskild begravningsverksamhet om gravöppning och skötsel av enskilda gravplatser och allmänna ytor upphörde den 31 mars 2013. Avtalet om gravöppning förlängdes därefter att gälla till den 30 april. Församlingen har därefter anlitat egna entreprenörer för uppdragen. Avtalet att vara församlingen behjälplig i nyanläggning av gravkvarter på de judiska begravningsplatserna upphörde även det den 31 mars. Församlingens ekonomiska skuld till förvaltningen med anledning av genomförda utbyggnader har reglerats i särskilt avtal som anmälts till Kyrkogårdsnämnden.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	23,43 %	25,88 %	24 %	36 %	2013

Nämndmål:

Nämnden ska ha ett gott samarbete med företagare

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Byggnation av kylanläggning vid Norra begravningsplatsen	2012-01-01	2013-10-31	
Kommentar Byggnationen är klar och anläggningen tas i bruk i februari 2014.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

● Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden har tillhandahållit 7 platser till personer från Jobbtorg samt 6 platser till personer som på annat sätt står utanför arbetsmarknaden.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	7 st		6 st	1600 st	VB 2013

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

● Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden har under året erbjudit praktikplatser till 7 aspiranter från Jobbtorg och till 6 personer som omfattas av andra arbetsmarknadsåtgärder, exempelvis personer med behov av rehabilitering och behov av arbetslivspraktik.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Erbjuda praktikplatser till Försäkringskassan	2012-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

● Uppfylls helt

Kommentar

Ansvaret för miljöarbetet ligger på varje enhetschef och miljöombuden har en viktig roll i som inspiratörer och samordnare av miljöarbetet på de olika arbetsplatserna. Miljöhandlingsplanen som togs fram 2012 har implementerats under 2013. Under året har bland annat fortsatt utbyte till LED- belysning på kyrkogårdarna bidragit till att minska energiförbrukningen. Alla ventilationsanläggningar har trimmats in för minska energianvändningen. En termografering av alla fastigheter har påbörjats. Gasförbrukningen per kremation har också minskat.

Skötselplaner för att främja den biologiska mångfalden finns framtagna för alla kyrkogårdar

och begravningsplatser. Skötseln av dammen vid Skogskyrkogården har anpassats för att främja livsbetingelserna för den större vattensalamandern.

Maskinparken har setts över beträffande buller och vibrationer vilket resulterat i att en del maskiner bytts ut, ex. har handhållna motorredskap med tvåtaktsmotor bytts ut mot maskiner med fyrtaktsmotor i syfte att minska bullernivån och medföra ett lägre vibrationsvärde. Även en eldriven lövblås och häcksax har köpts in.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnden/s tyrelsen	2013
Kommentar Alla bilar har friktionsdäck.					
 Andel elbilar	10 %	10 %	10 %	6 %	2013
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100%	Verksamhetsberättelse 2013
 Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar	88,95 %	69,82 %	75 %	tas fram av nämnden/styrelsen	VB 2013
 Elanvändning per kvadratmeter	83 kwh/kvm	81 kwh/kvm	190 kwh/kvm	34 kWh	2013
Kommentar Elförbrukningen har ökat totalt jämfört med 2012 i och med att lokalytorna ökat genom byggnation av ett nytt krematorium och ett nytt kylhus. Lokalytorna har ökat med ca 3000 kvm. Oljeeldade anläggningar håller succesivt på att bytas ut till anläggningar med värmepumpar, ex bergvärmepumpar. I och med detta ökar elberoendet. Statistiken omfattar även elbelysning utomhus, där det genomförts ett successivt byte till LED-belysning där detta är möjligt.					

Nämndmål:

Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal enheter som har påbörjat ett systematisk miljöledningsarbete enligt ISO 14001	100 %	100 %	100 %		2013

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

● Uppfylls helt

Kommentar

Inventeringsinsatser kring kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar och inventarier har slutförts under året. Murarbeten har genomförts vid Skogskyrkogården. Nödvändiga takrenoveringar vid Råcksta krematorium har försenats i avvaktan på tillstånd från Länsstyrelsen. Arbetet med kompletteringar, nyplanteringar mm av det gröna kulturarvet har fortsatt under året.

Nämndmål:

Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras

● Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Inventering av inventarier	2011-01-01	2013-12-31	
Kommentar Inventeringen har omfattat inventarier vid Skogskyrkogården.			
✓ Upprustning av kulturmiljön på innerstadskyrkogårdarna	2012-01-01	2013-12-31	
▶ Upprustning av tak Råcksta krematorium	2013-01-01	2014-06-30	

Nämndmål:

Världsarvet Skogskyrkogårdens värden ska förmedlas

◆ Uppfylls delvis

Kommentar

Antalet besökare vid Visitor Center och antal personer som deltagit i visningar av Världsarvet har ökat. På FN-dagen den 24 oktober hölls skolguidningar på förmiddagen och på eftermiddagen var alla Skogskyrkogårdens kapell samt Visitor Center öppna för allmänheten. Andelen personer i Stockholm som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv har minskat något.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	63 %	66 %	65 %		2013
 Ökning av antalet besökare på världsarvets Skogskyrkogårdens hemsida	2,32 %	104 %	5 %		2013
Kommentar Mätverktyget på hemsidan har tyvärr inte fungerat under 2013 så uppskattningen har gjorts utifrån specifika mätdata besöksintensiva dagar. Bedömningen är att hemsidan har haft ungefär lika många besökare som 2012.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 FN-dagen 24 oktober	2013-10-24	2013-10-25	
Kommentar FN-dagen var mycket lyckad och välbesökt. Särskilda visningar för skolklasser genomfördes. Ca 200 personer deltog i visningar eller besökte Visitors Center.			
 Periodic Reporting Världsarvet	2013-01-01	2013-02-28	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

 Uppfylls helt

Kommentar

Säkerhetsarbetet har fortsatt med installation av nya skalskydd och inpasseringssystem i nämndens lokaler. I och med att det nya kylhuset tas i bruk vid Norra begravningsplatsen kommer kylutrymmena vid Norra kapellet att stängas. Därmed kommer alla kylutrymmen för förvaring av stoft vara utrustade med digitaliserade inpasseringssystem.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Begravningsverksamheten ska präglas av hög säkerhet.

 Uppfylls helt

Kommentar

Vid en översyn av risk- och sårbarhetsanalysen (RSA:n) har risken för trädskjudomar uppgraderats. Under sommaren skedde en större skadegörelse av Sandsborgsexpeditionen som måste evakueras och saneras. Kontakt kommer att tas med stadsdelsförvaltningarna runt Skogskyrkogården om ett eventuellt deltagande i de brottsförebyggande råden som förvaltningarna driver tillsammans med bl a polisen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Installation av passersystem	2009-12-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Stadens begravningsplatser ska upplevas som trygga, tillgängliga, vackra och rofyllda.

 Uppfylls helt

Kommentar

Upprustning av toaletter med anpassning för personer med funktionsnedsättning har genomförts vid kvarter 15 C på Norra begravningsplatsen och vid Skogskrematoriet på Skogskyrkogården. Kommunstyrelsen tilldelade nämnden 2,3 mnkr i extramedel för tillgänglighetsinvesteringar under 2013.

En minskning av klottret kan noteras under 2013, dock har problemet med kopparstöder varit oförändrat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal besökare på söktjänsten "Hitta graven"	168 055	145 437	110 000		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla Hitta Graven tjänster	2012-01-01	2013-12-31	
 Skyltprogram-digitalskyltar-övrig skyltning	2009-01-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar Endast mindre åtgärder har genomförts under året.			
 Lägre höjd på häckar	2012-01-01	2013-12-31	
 Målning av trappnosar	2013-01-01	2013-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Möbleringsprogram	2010-01-01	2014-12-31	
 Tillgång till och upprustning av toaletter	2010-01-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar Besökstoiletter har rustats upp vid Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen. Upprustningsprogrammets genomförande fortsätter under 2014.			

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

 Uppfylls helt

Kommentar

Förbättrade handläggningsrutiner, anpassningar av kapelltider och förnyelse av planteringspaket är exempel på kvalitetsförbättringar som genomförts för att ge bättre och effektivare service. Ambitionen har fortsatt varit att kunna bidra till att tiden mellan dödsfall och begravning minskar. Under 2013 skedde en minskning till i genomsnitt 26 dagar enligt begravningsbyråbranschens statistik.

Nämnden har genom nybyggnationer och utveckling av anläggningarna, bidragit till att öka mångfalden och stockholmarnas valfrihet. Ett nytt krematorium på Skogskyrkogården, ett nytt kylhus på Norra begravningsplatsen, en planering för en ny begravningsplats vid Järva är alla exempel på detta. Vid befintliga kyrkogårdar har det skett nyanläggningar samt planering för nya anläggningar för att bland annat kunna möta efterfrågan på nya gravskick.

De etiska frågorna är ständigt närvarande i personalens vardag. Sjukfrånvaron har varit fortsatt förhållandevis låg, 3,9%.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

 Uppfylls delvis

Kommentar

Det nya krematoriet vid Skogskyrkogården har färdigställts och håller på att trimmas in och beräknas kunna tas i bruk första kvartalet 2014.

Nämnden tillhandahåller begravningsplatser och ceremonilokaler som ska svara mot den enskildes behov. Under 2013 har arbetet fortsatt som syftar till att utöka valfriheten, bland annat ytterligare anpassningar av kapelltider och utökat utbud av planteringspaket vid val av gravskötsel. Valmöjligheterna utökas också genom nyanläggningar, bland annat planeras en ny askgravlund med möjlighet för askspridning med hjälp av vatten alternativt en askgravplats vid Sandsborgskyrkogården. Ett nytt barngravkvarter har gjorts i ordning på Norra begravningsplatsen och Bromma kyrkogård har byggts ut men ännu inte tagits i bruk. Ytterligare askgravplatser har anlagts på Skogskyrkogården. En ny begravningsplats som

inrymmer en stor mångfald av gravskick planeras på Järvafältet. En referensgrupp med företrädare från ett flertal trossamfund följer detta projekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
❗ I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras.	2008-01-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar Programsamråd har genomförts, redovisats till stadsbyggnadsnämnden och avslutats. Arbetet med detaljplan har påbörjats, delvis utifrån nya förutsättningar.			
❗ Nämnden ska investera i nytt Skogskrematorium	2010-01-01	2013-06-30	Avvikelse
Kommentar Intrimning av anläggningen har skett under hösten. Anläggningen tas i bruk första kvartalet 2014.			

Nämndmål:

Kyrkogårdsnämnden ska erbjuda god service samt valfrihet i utbudet av tjänster

◆ Uppfylls delvis

Kommentar

I nordvästra Stockholm är behovet av kistgravar stort och planeringen för den nya begravningsplatsen vid Järvafältet har fortsatt med programbearbetningar inför framtagande av detaljplan. Samtidigt har planeringen för nya bostäder för den så kallade Stockholmsporten medfört betydande ändrade planförutsättningar. I avvaktan på att Järva begravningsplats kan börja byggas pågår en utredning vid Råcksta begravningsplats för att omdisponera serviceområdet så att det går att inrymma kistgravkvarter. Av resursskäl har inte en utredning av en eventuell nybyggnation av ceremonilokal vid Strandkyrkogården kunnat genomföras. Utbyggnaden av Bromma har dragit ut på tiden, serviceområdet och omläggning av befintlig kallmur har färdigställts. Däremot måste kvalitetsbrister i entreprenadutförandet av utbyggnadsdelen åtgärdas innan nya områden för kist- och urngravar, askgravplatser och en askgravlund kan tas i bruk.

När det gäller digitalisering av gravvårdsansökningar behöver det göras en översyn av regelverket innan projektet kan dras igång.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel reklamationer avseende gravskötselavtal	0,06 %	0,06 %	0,04 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Digitalisera gravvårdsansökningar	2012-01-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar Försenat. Kräver genomgång av gällande riktlinjer för att projektet ska kunna startas.			
 Askgravlund/askgravplats på Sandsborgskyrkogården eller annan lämplig plats	2010-01-01	2014-12-31	
 Barngravkvarter på Norra begravningsplatsen	2011-01-01	2013-05-31	
 Utredning Strandkyrkogården - ev ceremonilokal	2013-03-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar På grund av omprioriteringar av resurser har inte en utredning kunnat genomföras under 2013.			
 Utvidgning av Bromma kyrkogård	2009-04-01	2013-08-31	Avvikelse
Kommentar Det nya serviceområdet, ombyggnation av befintlig kallmur samt åtgärder inom befintlig kyrkogård har slutförts. Däremot innehåller utbyggnadsdelen kvalitetsbrister varför denna entreprenaddel inte godkänts vid besiktning och ej heller tagits över.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

 Uppfylls helt

Kommentar

Handläggningsrutiner har setts över för att förbättra och förenkla servicen till anhöriga, begravningsbyråer, gravrättsinnehavare m.fl. som anlitar våra tjänster. Ceremonitiderna har anpassats för att bättre svara mot de anhörigas behov. Utbudet av planteringspaket har utökats med fler perennväxter. Servicestationerna har utrustas med vattenkannor och krattor anpassade för barn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämnderna och stadens bolag ska beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Servicestationer har utrustats med krattor och vattenkannor avsedda för barn. På Norra begravningsplatsen har ett särskilt barngravkvarter i friare former iordningsställt.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

◆ Uppfylls delvis

Kommentar

Arbetet har fortsatt enligt de mål och riktlinjer som finns fastställda i nämndens jämställdhets- och mångfaldsplan. Alla chefer har fått utbildning i att möta media. Sjukfrånvaron har ökat men är fortsatt låg, 3,9 procent. Resultaten i medarbetarenkäten har sjunkit marginellt. Medarbetarnas upplevelse av att ett etiskt förhållningssätt präglar arbetet är fortsatt mycket hög.

Kompetensförsörjningen upprätthålls genom utbildningsinsatser och nyrekryteringar. Det ges utrymme för karriärvägar internt genom att stimulera till utbildningsinsatser och kompetensutveckling.

Förvaltningen har på nämndens uppdrag utrett möjligheter för att erbjuda feriearbeten även under höstlovet. Detta har visat sig inte praktiskt genomförbart under 2013.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	117 st	121 st	121 st	5100	2013
Kommentar Tidigare år har kyrkogårdsförvaltningen även tagit emot ungdomar vid Visitor Center på Skogskyrkogården. Stadsmuséet är ansvarig för visningsverksamheten där och har därmed också tagit över ansvaret för sommarungdomarna (3 st).					
◆ Aktivt Medskapandeindex	78	79	80	80	2013
● Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %	75 %	2013
◆ Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	67 %	71 %	72 %	80	2013
◆ Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.	84 %	92 %	93 %	92	2013
● Sjukfrånvaro	3,9 %	2,5 %	3,9 %	4,4 %	VB 2013

Nämndmål:

Kyrkogårdsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare

 Uppfylls helt

Nämndmål:

Medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ge ett värdigt bemötande av kunder och besökare.

 Uppfylls helt

Kommentar

De etiska frågorna är ständigt närvarande i medarbetarnas vardag. Detta speglas inte minst i medarbetarundersökningen där medarbetarna fått svara på ett antal tilläggsfrågor som berör etiska aspekter men också berör den psykosociala arbetsmiljön. 97% bedömer att man bemöter avlidna och anhöriga med värdighet och respekt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som upplever att arbetsplatsen präglas av ett etiskt förhållningssätt	97 %	99 %	94 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetensutvecklingsprogram religiös och kulturell mångfald	2012-01-01	2013-12-31	Avvikelse
Kommentar Seminarieprogrammet har inte kunnat genomföras under året på grund av omprioriteringar av resurser.			

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden redovisar ett överskott på 5,9 mnkr. Överskottet beror i huvudsak på att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat på grund av förseningar inom

investeringsprojekten. Samtidigt har nämnden haft oförutsedda kostnader för murarbeten på Skogskyrkogården, större dräneringsarbeten vid Råcksta begravningsplats samt underhållsåtgärder vid Skogskrematoriet för att hålla verksamheten igång i avvaktan på att Nya krematoriet skall färdigställas. En ny transportöverenskommelse med begravningsbyråbranschen har gett ökade kostnader för transporter. Byggandet av det nya kylhuset vid Norra begravningsplatsen syftar till att på sikt minska transportkostnaderna. Kontakter har också tagits med Svenska kyrkan inför en förändring av organistverksamheten från 2015.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden redovisar ett överskott med 5,9 mnkr för 2013. Överskottet avviker jämfört med tertialrapport två då det vid detta rapporteringstillfälle fortfarande fanns planer på att genomföra takrenoveringen på Råcksta krematorium vilket budgeterades till 4,4 mnkr.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	95,53 %	99,2 %	100 %	100 %	VB 2013
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	95,5 %	99,2 %	100 %	100 %	VB 2013
 Nämndens prognossäkerhet T2	-4 %	-1 %	+/-1 %	+/- 1 %	2013

Nämndmål:

Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning

 Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden redovisar ett överskott med 5,9 mnkr. Överskottet kan i huvudsak härledas till icke utnyttjade medel för kapitaltjänstkostnader på grund av förseningar inom investeringsprojekten. Nämnden erhöll 4,4 mnkr för upprustning av tak vid Råcksta krematorium. På grund av att tillståndsgivningen hos Länsstyrelsen för renoveringsarbetena har dragit ut på tiden, har dessa arbeten inte kunnat påbörjas och genomföras under året. Nämnden begär därför en ombudgetering av 4,4 mnkr hos kommunstyrelsen för att genomföra projektet år 2014.

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Driftbudget	Budget 2013	Bokslut 2013
Kostnader	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	6,2	6,1
Begravnings- och serviceavdelningen	77,9	81,3
Tekniska avdelningen	39,8	40,4
Administrativa avdelningen	26,5	27,2
Kapitaltjänstkostnader	15,6	8,4
Summa kostnader	166,0	163,4
Intäkter		
Avgifter	14,0	14,0
Fonduttag	8,0	9,0
Övrigt	12,1	14,4
Summa intäkter	34,1	37,4
Netto	131,9	126,0

Som tidigare nämnts beror överskottet i huvudsak på att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat på grund av förseningar inom investeringsprojekten. Vidare har takrenoveringar vid Råcksta krematorium inte kunnat påbörjas under året på grund av utdragen handläggningstid för tillståndsgivning hos Länsstyrelsen. Nämnden begär därför en ombudgetering till år 2014 av motsvarande belopp på 4,4 mnkr för att kunna genomföra takrenoveringarna.

Överskottet skulle varit större om inte akuta dräneringsåtgärder under våren genomförts vid Råcksta begravningsplats. Skogskyrkogårdens mur har också åtgärdats på två platser. Större underhåll har genomförts vid Skogskrematoriet för att hålla verksamheten igång i avvaktan på att det nya krematoriet ska tas i bruk. Dessa underhållsinsatser har varit oplanerade och obudgeterade. 14,6 mnkr har använts för underhållsarbeten.

Investeringar

Investeringar	Budget	Bokslut
Skogskrematoriet	59,4	46,4
Begravningsplats på Järvafältet	1,9	1,0
Kylhus norra	27,0	20,5
Bevattningsanläggning Norra begravningsplatsen	0,0	1,2
Utvidgning Bromma	1,0	3,4

Investeringar	Budget	Bokslut
Skyltprogram	0,0	0,2
Utbyte av maskiner	2,0	3,3
Skalskydd	0,0	4,3
Toaletter	2,3	2,5
Bevattning skogen	0,0	0,2
Nya gravkvarter/övrigt	1,0	0,1
Övriga ej avslutade projekt	0,0	0,1
Summa	94,6	83,2

Bokslutet uppvisar ett överskott med 11,4 mnkr avseende investeringar. Nämnden begär därmed ombudgetering av motsvarande belopp till år 2014. Överskottet beror i huvudsak på att flera projekt försenats och slutförs under år 2014.

Ombudgeteringar

Kyrkogårdsnämnden begär en ombudgetering med 4,4 mnkr avseende ej utnyttjade medel för takrenoveringar vid Råcksta krematorium för att kunna genomföras år 2014.

Kyrkogårdsnämnden begär en ombudgetering av investeringsmedel med 11,4 mnkr.

Övrigt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

◆ Uppfylls delvis

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Administrationens andel av de totala kostnaderna	11,02 %	9,8 %	10,2 %	minska	2013
■ Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0 st	0 st	1 st	tas fram av nämnden	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbeta för genomgripande regelförenklingar med målsättningen att öka stadens servicegrad.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Det pågår ett arbete med att se över beställningsmallar, rutiner för beställningar och informationsinsatser riktade till framför allt begravningsbyråerna.			
✓ Finna interna samarbeten i	2013-01-01	2013-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
staden som genererar effektiviseringar.			
Kommentar Kulturnämnden driver besöksverksamheten vid Världsarvet Skogskyrkogården på kyrkogårdsnämndens uppdrag. Ett nytt avtal förhandlades och slöts parterna emellan under 2013. Kyrkogårdsnämnden har ingen egen funktion för information och kommunikation utan köper stöd i dessa frågor från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.			

Nämndmål:

Nämndens resursutnyttjande ska präglas av hög effektivitet.

Uppfylls helt

Kommentar

Under 2013 har förvaltningens huvudkontor flyttat till mindre, billigare lokaler som på sikt ska minska kostnaderna.

Synpunkter och klagomål

Under året har till förvaltningen inkommit 826 synpunkter och klagomål, ca 10% fler än 2012. Detta kan bland annat härledas till förbättrade rutiner för registrering av synpunkter/klagomål. Drygt 15% utgjordes av positiva synpunkter vilket är en ökning med 1% jämfört med 2012. Övervägande delen av klagomålen handlar om gravskötsel och brist i planteringar men också om bevattnings. Den sena våren som resulterade i att vårstädningen och sandupptagningen försenades renderade en hel del klagomål där besökarnas förväntningar är att vårstädningen ska vara klar till första maj.

Övrigt

Här nedan följer en beskrivning i siffror över nämndens verksamhet som avser antal gravsättningar, kremationer, ceremonier i nämndens kapell, antal skötseluppdrag och gravvårdsärenden.

Antal gravsättningar

Kyrkogård/begrpl	Kistor		Askor		Minneslund		summa	
År	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Norra begravningspl.	117	125	569	550	187	161	873	836
Råcksta	83	69	111	113	231	182	425	364
Bromma	19	30	203	218	225	221	447	469
Hässelby		0	1	1	99	77	100	78
Spånga	43	51	80	79	99	82	222	212
Galärkyrkogården		1	110	110	108	113	218	224

Kyrkogård/begrpl	Kistor		Askor		Minneslund	summa	
Skogskyrkogården	264	267	1190	1202	1616	1479	3070
Brännkyrka	4	0	45	59	254	235	303
Västberga		2	96	85	0		96
Strandkyrkogården	47	50	8	11	12	14	67
Summa	577	595	2413	2428	2831	2564	5821

Antal kremationer

Krematorium	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skogskrematoriet	3 999	3 942	4021	3 965	3 928	4011	3 901	3 221
Råcksta krematorium	3 534	3 614	3488	3 367	3 712	4598	3 479	3 547
Summa	7 533	7 556	7 509	7 332	7 640	8609	7 380	6 768

Antal ceremonier

Kapell	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Norra kapellet	195	327	252	264	307	296	316	276
Stora gravkoret	129	56	57	68	57	2	12	19
Galärvarvskapellet	17	9	23	21	21	21	20	19
Sandsborgskapellet	58	48	27	32	23	26	0	24
Heliga Korsets kapell	250	155	145	250	213	242	282	242
Hoppets kapell	823	836	810	790	766	763	679	606
Trons kapell	678	702	695	653	602	611	520	471
Uppståndelsekapellet	166	104	119	147	122	75	132	129
Skogskapellet	140	164	250	360	454	564	606	654
Uppst/Heliga korset		138	63				0	
Västberga kapell	25	12	12	17	14	20	16	22
Rosens/Liljans kapell	373	396	382	393	368	371	328	317
Hässelby kapell						6	9	13
Summa	2854	2947	2835	2995	2947	2997	2920	2792

Antal gravskötseluppdrag

Kyrkogård/begrpl	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Norra begr. pl.	25 547	25 037	25 041	25 092	25028	24889	24021	24058

Kyrkogård/begrpl	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Råcksta	2 218	2 121	2 230	2 259	2219	2255	2140	2142
Bromma	6 156	5 897	5 794	5 799	5709	5679	5344	5318
Hässelby	1 221	1 113	1 180	1 210	1198	1224	1162	1162
Spånga	2 879	2 755	2 836	2 834	2771	2738	2593	2628
Galärvarvet	1 088	1 088	1 094	1 096	1096	1099	1105	1107
Sandsborg	6 339	6 092	6 201	6 123	6269	6199	5887	5878
Skogskyrkog.	34 438	32 732	32 335	31 956	30910	30302	28573	28049
Brännkyrka	1 517	1 434	1 453	1 459	1426	1418	1360	1355
Västberga	3 241	3 107	3 097	3 020	2942	2865	2606	2576
Strandkyrkog.	63	84	103	131	116	124	190	151
Summa	84 707	81 460	81 364	80 979	79684	78792	74981	74424

Antal gravvårdsärenden

1196 st (766 st 2012) gravvårdsärenden behandlats. Ett (0 st) ärende, där beslutet har överklagats, har handlagts under året.

Antal gravrättsärenden

Sammanlagt 2658 (2046 st 2012) ärenden har handlagts. Ärendena fördelar sig på följande kategorier: Överlåtelse 256 (242 st), anmälan om ny innehavare 842 (805 st), återlämnande 338 (338), återupplåtelse av förverkad gravrätt 125 (62st).

Arbete med gravrätter där tiden gått ut: Förnyade upplåtelse 583 (340), återlämnade 514 (259).

Medlingar om kremering eller gravsättning

Förvaltningen arbetar för att tvister mellan anhöriga ska lösas utan att det behöver leda till formell medling. 6 (6 st 2012) medlingsärenden har genomförts under 2013 varav 4 ledde till överenskommelser och 2 st (4 st) fick överlämnas till Länsstyrelsen för beslut.

Bifall till ansökan om flyttning av stoft och aska har lämnats i 6 st (9 st) fall och 3 st (2 st) tillstånd har getts till symbolisk flyttning (flyttning av jord). 5 ansökningar om flyttning av aska har avslagits under 2013.

Uppföljning av internkontrollplan

Under 2013 omfattade internkontrollplanen tre processer och fem aktiviteter kopplade till dessa processer. Internkontrollplanen har följts upp inom förvaltningens riskgrupp. Dokumentation finns i form av protokoll från dess sammanträden.

En process handlade om att säkra rutiner för att undvika felaktiga löneutbetalningar. Administrativa chefen har genomfört utbildningar för samtliga chefer om hur information om utbetalda löner kan hämtas ur lönesystemet. De instruktioner som finns läggs ut på intranätet. Dessutom kommer enkla checklistor tas fram och tillgängliggöras för alla chefer. En ytterligare aktivitet var att kontrollera personalens inrapportering av bisyssla till arbetsgivaren. Kontroll av samtliga anställda genomfördes under våren efter ifyllande av särskild blankett.

En annan process var förhindra spridning av smittsamma trädskjukdomar. En samordningsträff för gemensam bekämpning av trädskjukdomar hölls i november 2012 med Solna stadsträdgårdsmästare och Solna kyrkogårdsförvaltning. Någon mer samordningsträff har inte gått att få till stånd under 2013. Däremot har enskilda kontakter tagits med Solna under året samt Stockholms stads trafikkontor och berörda stadsdelsförvaltningar. Förvaltningens artregister uppdateras kontinuerligt med information om sjukdomar på träd. Vidare har akuta åtgärder i form av trädfällning av totalt 17 almsjuka almar genomförts under året. Likaså har för tredje året i rad 30 almar vaccinerats mot almsjuka.

En tredje process var att säkerställa krematorieverksamheten i samband med att Skogskrematoriet avvecklas och det Nya Krematoriet på Skogskyrkogården tas i bruk. Starten av det Nya krematoriet har dock försenats och sker först under första kvartalet 2014. Förvaltningen har lyckats hålla verksamheten igång trots driftstörningar på den gamla anläggningen vid Skogskrematoriet. Sammanlagt har 233 kistor med avlidna transporterats

över från Skogskrematoriet till Råcksta krematorium för kremering i samband med driftstörningar under året.

Nämndens arbete under året

Nämnden har sammanträtt sju gånger under 2013. I samband med junisammanträdet genomfördes studiebesök vid kolumbariet i Gustav Vasa kyrka, Adolf Fredriks kyrkogård samt Klara kyrkogård.

Förutom beslut om verksamhetsplan, treårsplan och verksamhetsuppföljningar kan nämnas upphävande av nuvarande reglemente och en framställan hos kommunstyrelsen om en ändring av de lokala ordningsföreskrifterna. Nämndens presidium har haft samråd med rådet för funktionshindersfrågors presidium inför verksamhetsplanering 2014. Dessutom har hela rådet deltagit vid nämndens aprilsammanträde för dialog med nämnden.

Nämndens presidium har dessutom haft dialog med de förtroendevalda revisorerna vid möte i mars månad i samband med granskning av verksamhetsåret 2012.

Internationellt och nationellt samarbete och utbyte

Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbunds (SKKF) årliga rikskonferens hölls i Stockholm i maj månad med Stockholms kyrkogårdsnämnd som medarrangör. Rikskonferensen hade lockat drygt 450 externa deltagare. Arrangemanget blev mycket lyckat med bl a studiebesök på Skogskyrkogården och Norra Begravningsplatsen i strålande väder samt bankett i Stockholms stadshus.

Den nordiska kyrkogårdskonferensen genomfördes i Oslo 4-6 september med representation från Stockholm. Arrangör var Nordisk förening för kyrkogårdskultur (NFKK). Konferensen arrangeras var fjärde år.

De svenska världsarven samlas en gång per år för gemensam nätverksträff med medverkan från Riksantikvarieämbetet. Världsarvet Höga Kusten var arrangör för årets nätverksträff som genomfördes i september månad i Härnösand och Örnsköldsvik. Nätverket för de nordiska världsarven genomförde en workshop med världsarvet Örlogsstaden Karlskrona som värd i november. Världsarvet Skogskyrkogården representeras vid dessa möten av tjänstemän från kyrkogårdsförvaltningen och/eller Stockholms stadsmuseum.

Kyrkogårdsförvaltningen deltog med en representant i organisationen ASCE:s (The Association of Significant Cemeteries in Europe) årliga kongress, denna gång i Amsterdam, Nederländerna.

Den nybildade europeiska organisationen för krematorieverksamheter ECN höll konferens i Tyskland under våren. Förvaltningen representerades av tekniske chefen.

Förvaltningsledning och nämndens presidium deltog i det årligen återkommande storstadsmötet mellan huvudmännen för begravningsverksamheterna i Malmö, Göteborg och Stockholm. Denna gång var mötet förlagt till Stockholm i oktober månad med kyrkogårdsnämnden som värd.

Personal på de olika arbetsplatserna har också genomfört studiebesök/studieresor under året. Några exempel: personalen vid Norra Begravningsplatsen genomförde i höstas en studieresa till Jönköping och Tranås kyrkogårdsförvaltningar. Anställda vid Skogskrematoriet besökte

GEM/Matthews i Udine, Italien i november månad. Företaget har levererat teknikutrustning till det Nya krematoriet på Skogskyrkogården.
